

Budowa modeli decyzyjnych z danych

Marek J. Drużdżel

Politechnika Białostocka

Wydział Informatyki

m.druzdzel@pb.edu.pl

<http://www.wi.pb.edu.pl/~druzdzel/>

Plan wykładu

- **Wstęp: statystyka bayesowska**
- **Przyczynowość i prawdopodobieństwo**
- **Uczenie przyczynowości z danych**
- **Przykład**
- **Demo**
- **Uwagi końcowe**

Bayesowska teoria prawdopodobieństwa

Twierdzenie Bayesa i statystyka Bayesa

- Wstęp: statystyka bayesowska
- Przyczynowość i prawdopodobieństwo
- Uczenie przyczynowości z danych
- Przykład
- Demo
- Uwagi końcowe

Wszechstronne podejście, które wydaje się rozwiązywać różnorodne problemy, pochodzące od osiemnastowiecznego angielskiego amatora matematyka, wielbnego Thomasa Bayesa

(http://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Bayes)

the theory
that would
not die
how bayes' rule cracked
 the enigma code,
hunted down russian
submarines & emerged
triumphant from two
centuries of controversy
sharon bertsch mcgrayne

Teoria Bayesa jest tak „na czasie”, że popularno-naukowa książka „Teoria, która nie chciała umrzeć”, wydana w 2011 roku, stała się bestsellerem

Modelowanie bayesowskie jest niezawodne i rozwiązuje trudne problemy.

Może wykorzystywać zarówno dane, jak i wiedzę ekspercką.

Polecany wykład:

<http://www.youtube.com/watch?v=8oD6eBkjF9o>

Budowa modeli decyzyjnych z danych

Twierdzenie Bayesa

Łatwe do udowodnienia twierdzenie, otrzymane w następujący sposób:

Z definicji prawdopodobieństwa warunkowego;

$$P(A|B) = P(A,B) / P(B) \text{ i } P(B|A) = P(A,B) / P(A)$$

mamy

$$P(A|B) P(B) = P(A,B) \text{ i } P(B|A) P(A) = P(A,B)$$

a więc

$$P(A|B) P(B) = P(B|A) P(A)$$

czyli

$$P(A|B) = P(B|A) / P(B) P(A)$$

Prawdopodobieństwo a-posteriori

Prawdopodobieństwo a-priori

Twierdzenie Bayesa daje nam mechanizm do zmiany opinii w świetle nowych obserwacji!

Jaki jest związek statystyki bayesowskiej ze statystyką klasyczną?

Klasyczni statystycy: „Nie mamy pojęcia ☺. Prawdopodobieństwo jest częstotliwością graniczną przy nieskończonej liczbie powtórzeń, a wojna nuklearna nawet nie jest powtarzalnym procesem”.

Statystyk bayesowski: „0.24 ☺. Prawdopodobieństwo jest miarą przekonania”

Przykład użycia twierdzenia Bayesa

Niech częstość występowania syfilisa w populacji młodych ludzi planujących zawarcie małżeństwa w Pensylwanii wyniesie 0,001.

Niech (obowiązkowy) test wymagany do uzyskania aktu małżeństwa będzie miał czułość 0,98 i swoistość 0,95.

Jakie jest prawdopodobieństwo, że twoja narzeczona, u której test wykazał wynik dodatni, jest chora na syfilis?

$$P(S|+) = P(+|S)/P(+)\ P(S) \quad \text{(twierdzenie Bayesa)}$$

$$P(+)= P(+|S)\ P(S) + P(+|\sim S)\ P(\sim S) \quad \text{(twierdzenie prawdopodobieństwa całkowitego)}$$

$$P(+)= 0.98\ 0.001 + 0.05\ 0.999 = 0.05093$$

$$P(S|+) = 0.98\ 0.001 / 0.05093\ 0.001$$

Prawdopodobieństwo a-posteriori

Prawdopodobieństwo a-priori

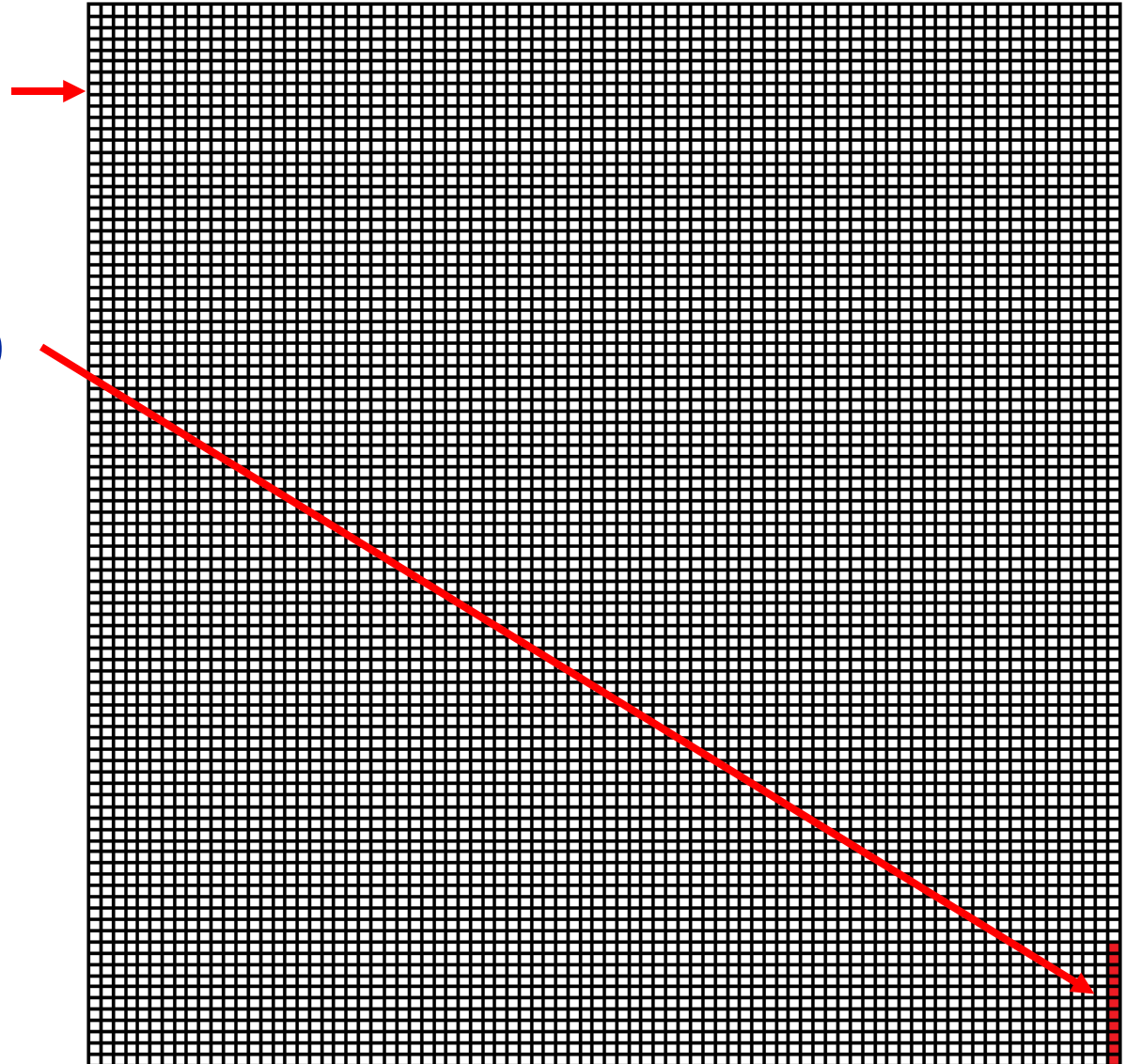
0.01924

Lepszy interfejs człowieka dla tego samego problemu

Wyobraźmy sobie populację 10 000 osobników.

Częstość wynosząca 0,001 oznacza, że chorych jest 10 na 10 tysięcy.

Poddamy ich wszystkich testowi.

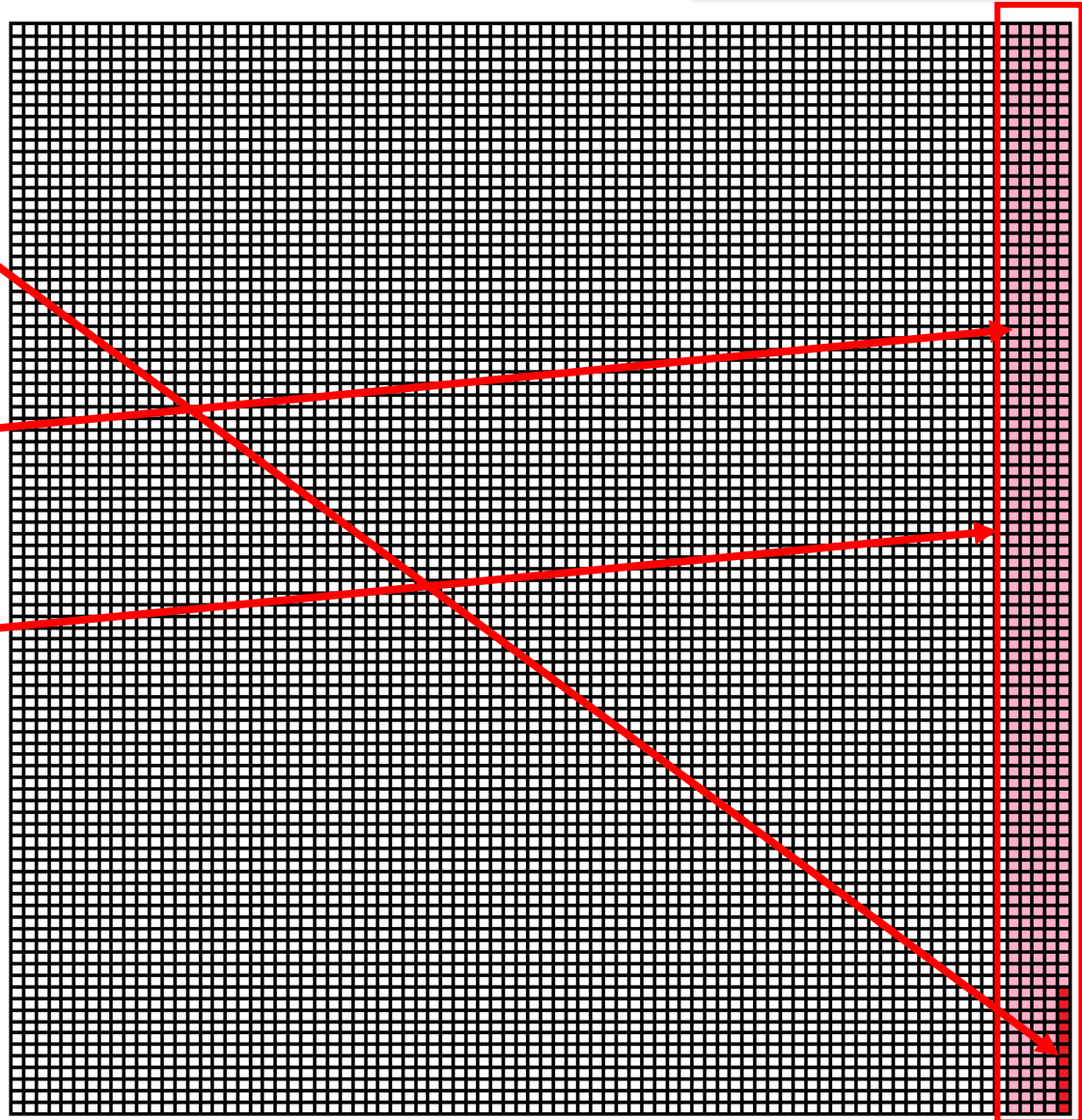
Lepszy interfejs człowieka dla tego samego problemu

Przy czułości 98%, 9,8 z 10 chorych zostanie prawidłowo wykrytych.

Przy swoistości 95% otrzymamy 5% (z 9990), czyli 499,5 fałszywie dodatnich wyników.

Wśród wszystkich osób, które uzyskały wynik dodatni, około $9,8 / (9,8 + 499,5) \approx 2\%$ jest rzeczywiście chorych.

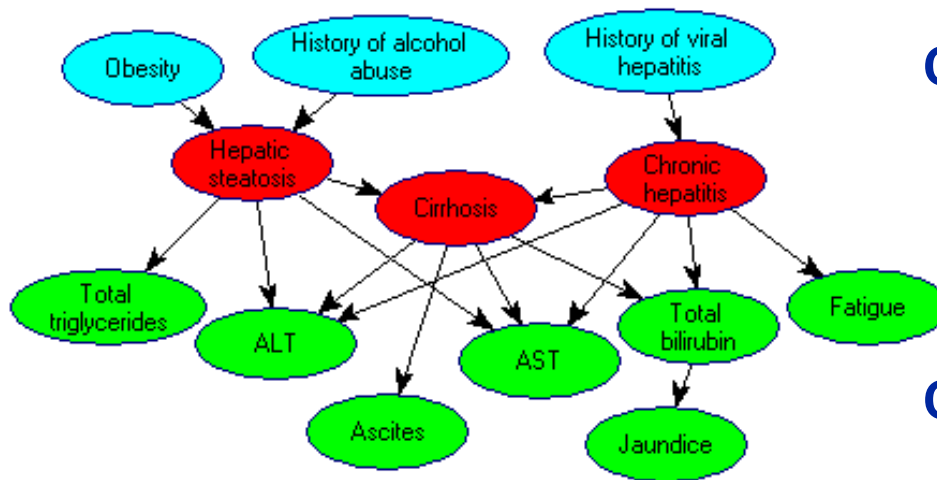
Czy to jest łatwiej zrozumieć 😊?

Sieci bayesowskie

Sieci bayesowskie

Sieć bayesowska (nazywana również siecią przekonań, siecią probabilistyczną lub siecią przyczynową) jest acyklicznym grafem skierowanym (DAG) składającym się z:

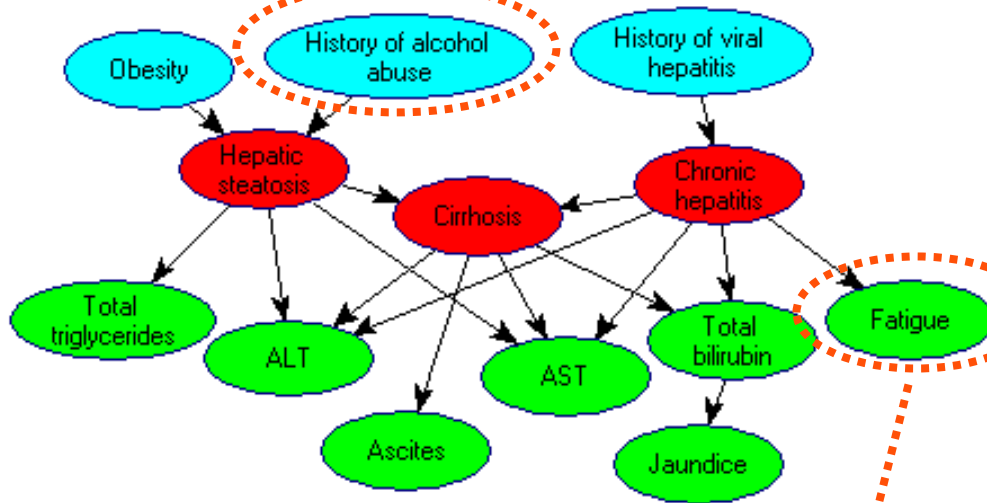
Części **jakościowej**, kodującej zmienne domeny (węzły) oraz probabilistyczne (zwykle przyczynowe) wpływy między nimi (łuki).

Części **ilościowej**, kodującej łączny rozkład prawdopodobieństwa dla tych zmiennych.

Sieci bayesowskie: Parametry numeryczne

present	0.15
absent	0.85

Tabele rozkładów prawdopodobieństwa **a-priori** dla węzłów bez poprzedników (*History of viral hepatitis, History of alcohol abuse, Obesity*)

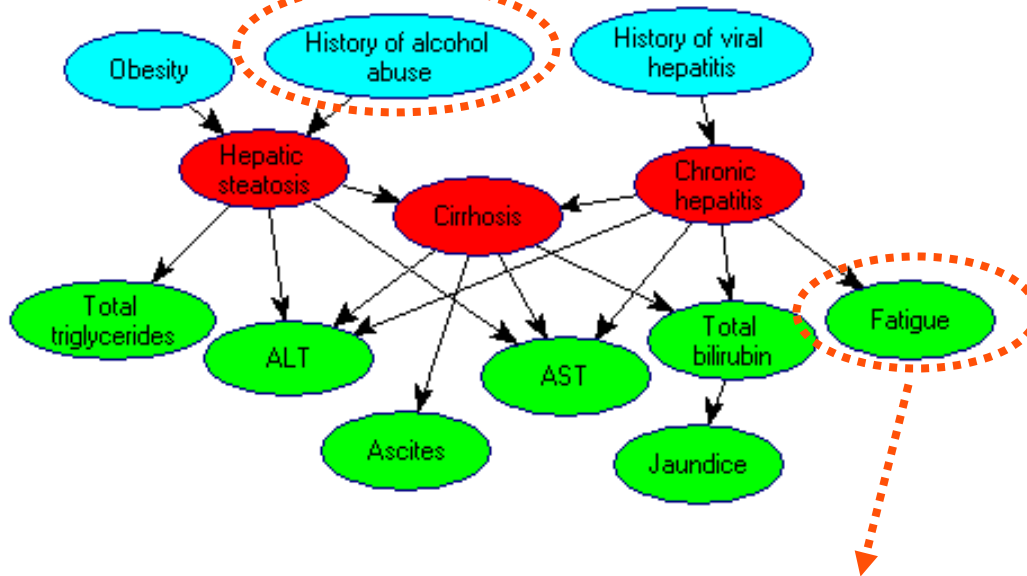

Tabele rozkładów prawdopodobieństwa **warunkowego** dla węzłów z poprzednikami (*Fatigue, Jaundice, ...*)

Chronic hepatitis	present	absent
present	0.6	0.2
absent	0.4	0.8

Skąd pochodzą parametry sieci bayesowskich?

present	0.15
absent	0.85

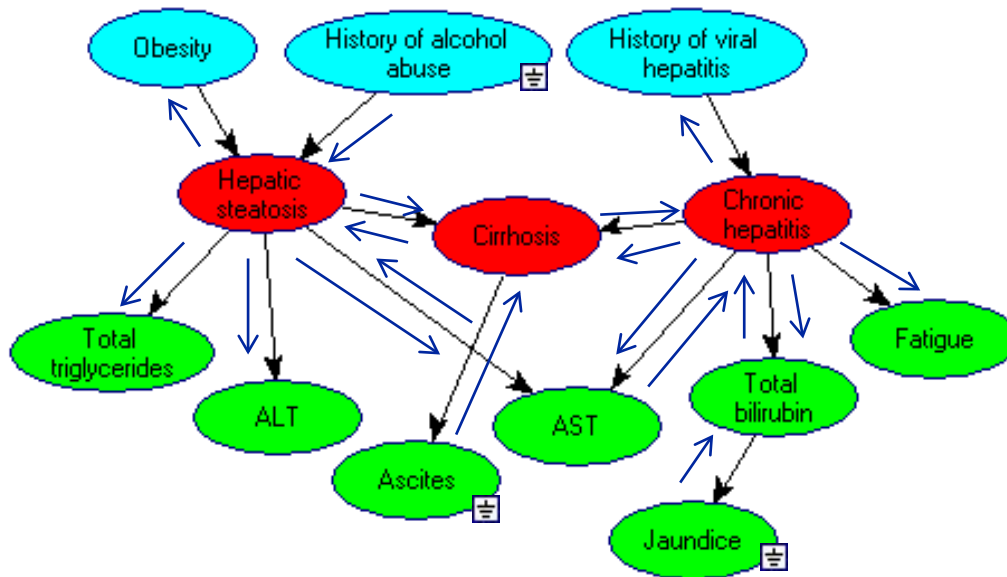
- Podręczniki
- Literatura
- Opinia eksperta
- Bazy danych**

Chronic hepatitis	present	absent
present	0.6	0.2
absent	0.4	0.8

Obliczenia w sieciach bayesowskich

- Wstęp: statystyka bayesowska
- Przyczynowość i prawdopodobieństwo
- Uczenie przyczynowości z danych
- Przykład
- Demo
- Uwagi końcowe

Najważniejszym typem obliczeń w sieciach bayesowskich jest aktualizacja prawdopodobieństwa hipotezy (np. diagnozy) na podstawie nowych obserwacji (np. symptomów, wyników testów).

Przykład:

Jakie jest prawdopodobieństwo przewlekłego zapalenia wątroby u alkoholika z żółtaczką i pajączakami?

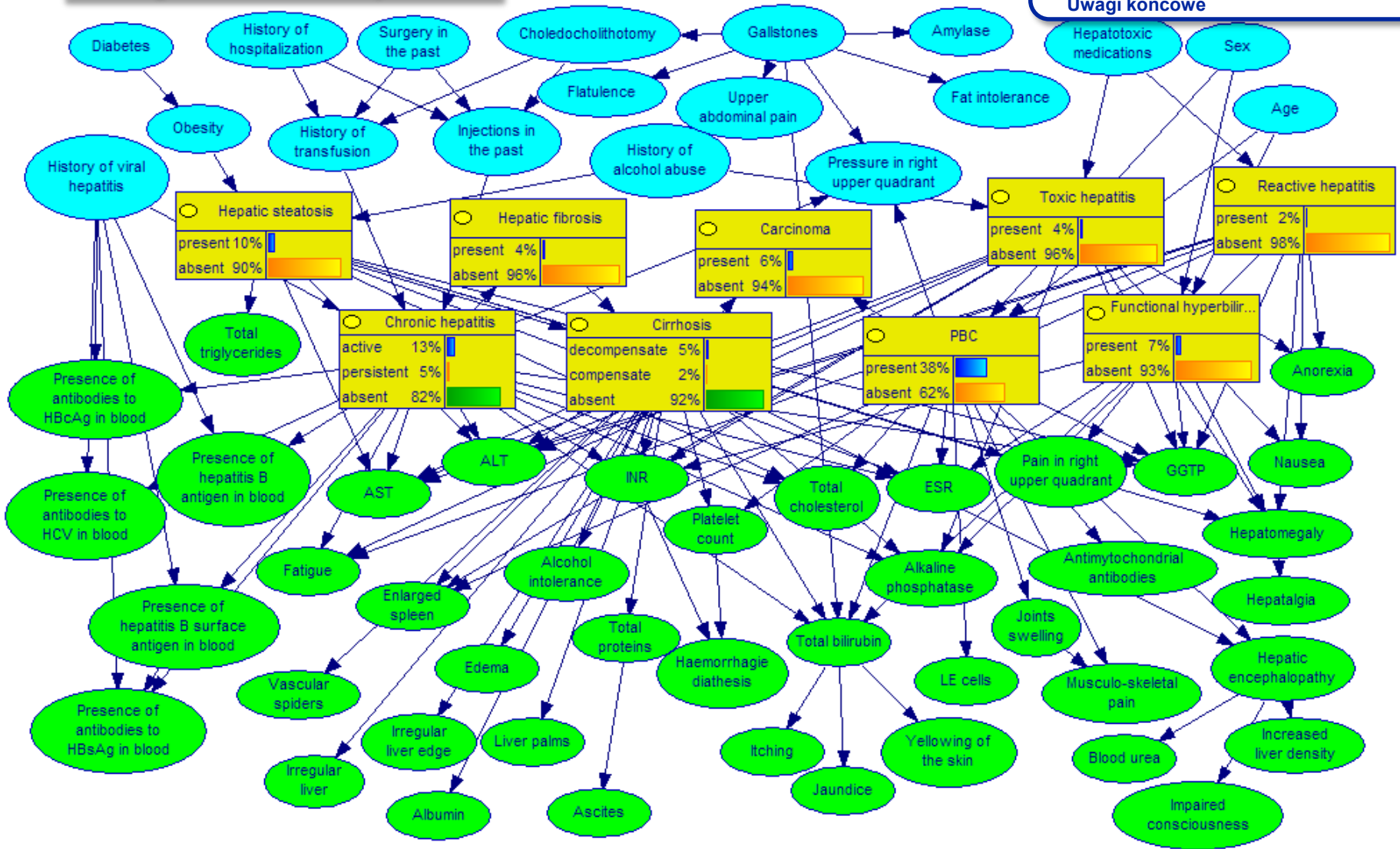
Która choroba jest najbardziej prawdopodobna?

Jakie testy powinniśmy wykonać w następnej kolejności?

$P(\text{Hepatitis} \mid \text{alcoholism}=\text{present}, \text{jaundice}=\text{present}, \text{ascites}=\text{present})?$

Przykład: Hepar II

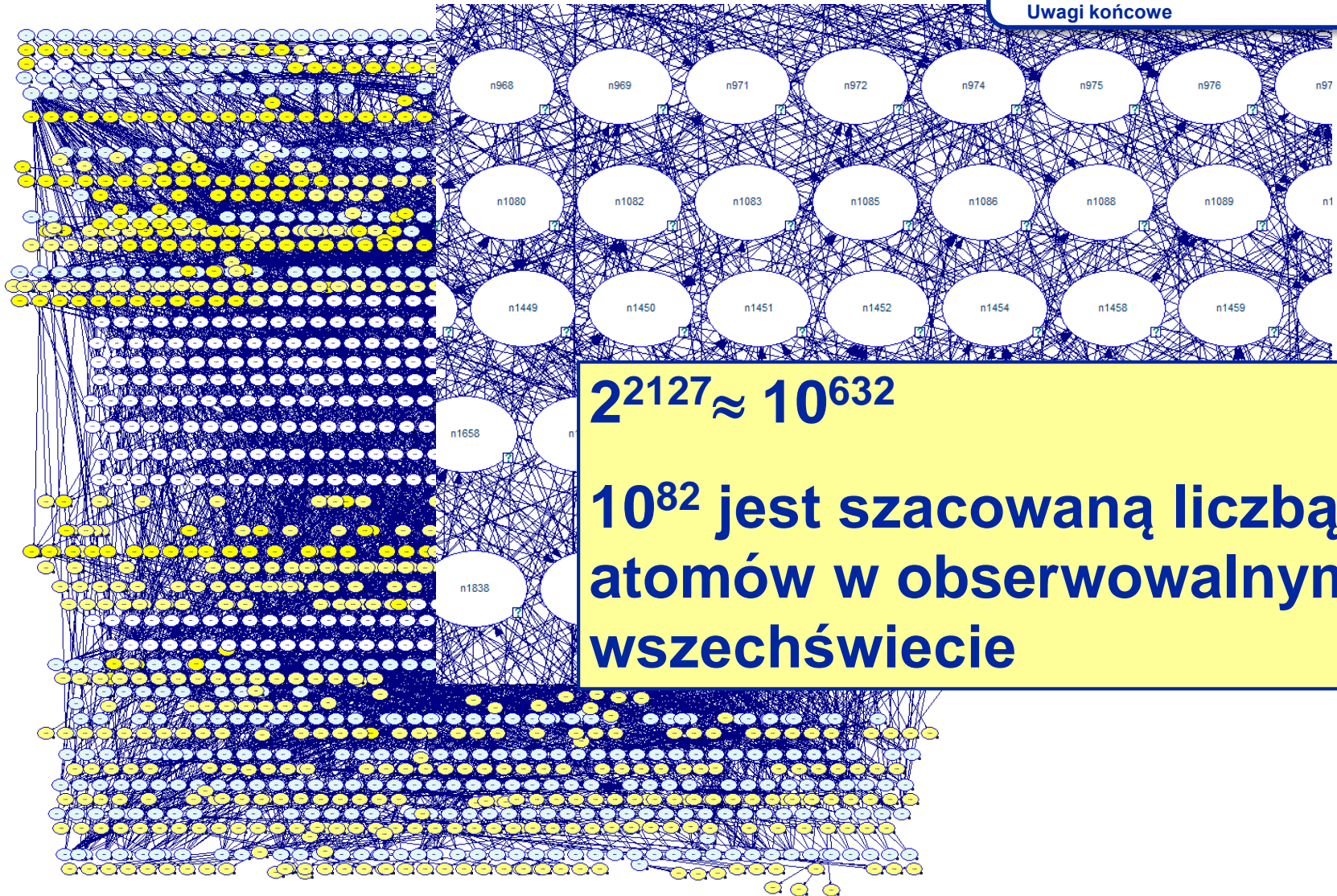
- Wstęp: statystyka bayesowska
- Przyczynowość i prawdopodobieństwo
- Uczenie przyczynowości z danych
- Przykład
- Demo
- Uwagi końcowe

70 zmiennych; 2.139 parametrów numerycznych (zamiast ponad $2^{70} \approx 10^{21}$!)

Diagnoza lokomotyw Diesla

- Wstęp: statystyka bayesowska
- Przyczynowość i prawdopodobieństwo
- Uczenie przyczynowości z danych
- Przykład
- Demo
- Uwagi końcowe

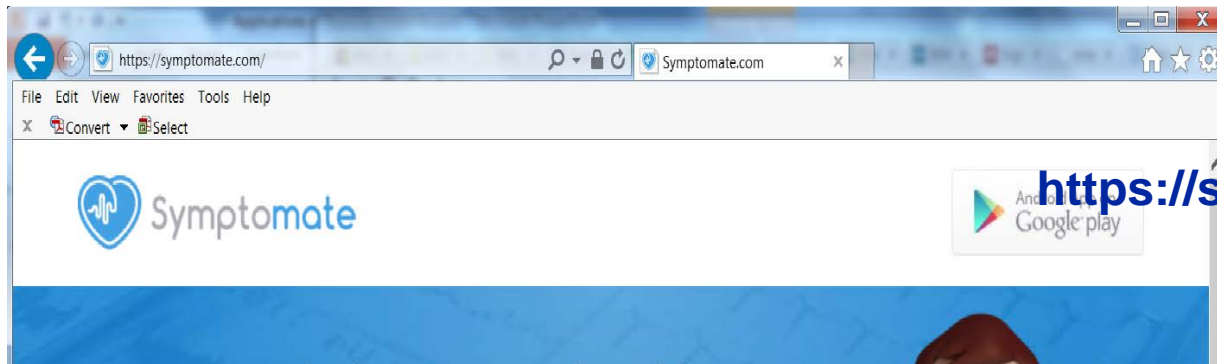
$$2^{2127} \approx 10^{632}$$

10⁸² jest szacowaną liczbą atomów w obserwowalnym wszechświecie

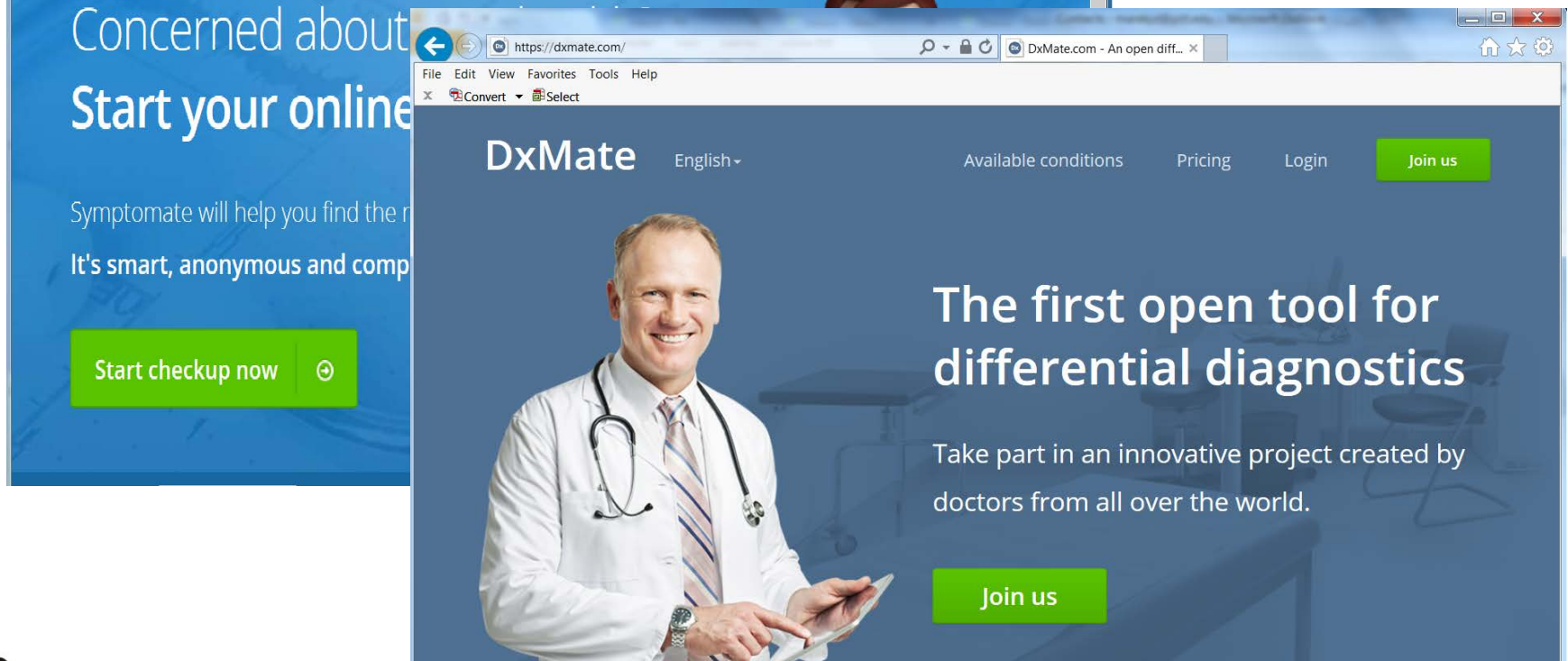
[Przytula et al.] 2.127 zmiennych; 12.351 parametrów numerycznych (zamiast 2²¹²⁷!)

Dr. Medi: Inteligentny konsultant medyczny

- Wstęp: statystyka bayesowska
- Przyczynowość i prawdopodobieństwo
- Uczenie przyczynowości z danych
- Przykład
- Demo
- Uwagi końcowe

<https://symptomate.com/pl/>

Przyczynowość i prawdopodobieństwo

Dlaczego jesteśmy zainteresowani przyczynowością?

Powód #1: Przyczynowość pozwala nam przewidywać skutki interwencji.

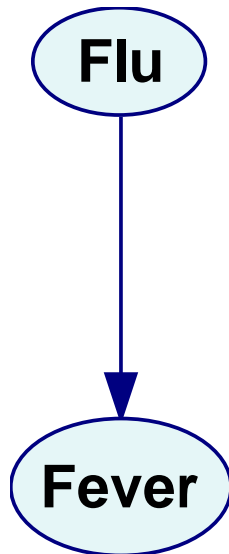
Powód #2: Ludzie (w tym eksperci) myślą w kategoriach przyczyn i skutków, więc łatwiej jest budować modele przyczynowe.

Biorąc pod uwagę (1), czy (2) jest zaskakujące?

Przyczynowość i prawdopodobieństwo

Przyczynowość i prawdopodobieństwo są ze sobą ściśle powiązane, a ich związek powinien być jasno określony w statystyce.

Zależność probabilistyczna jest uważana za niezbędny warunek ustalenia związku przyczynowego (czy jest wystarczający?).

Grypa i gorączka są ze sobą powiązane, **ponieważ** grypa może wywołać gorączkę. Przyczyna może wywołać skutek, ale nie musi. Związki przyczynowe prowadzą do zależności probabilistycznych (lub korelacji w przypadku liniowym).

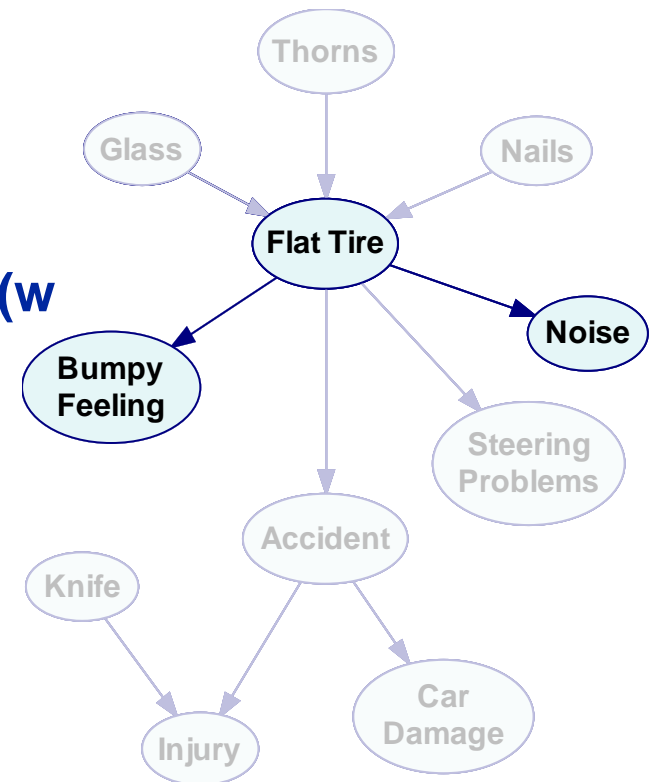
Grafy przyczynowo-skutkowe

Acykliczne grafy skierowane (stąd brak czasu) przedstawiające migawkę świata w danym momencie.

Węzły to zmienne losowe, a łuki to bezpośrednie zależności przyczynowe pomiędzy nimi.

Związki przyczynowe skutkują *korelacją* (w ogólności *zależnością probabilistyczną*).

- szkło na drodze będzie skorelowane z przebitymi oponami
- szkło na drodze będzie skorelowane z hałasem
- wrażenie wyboistości będzie skorelowane z hałasem

Przynajmniej warunek Markowa

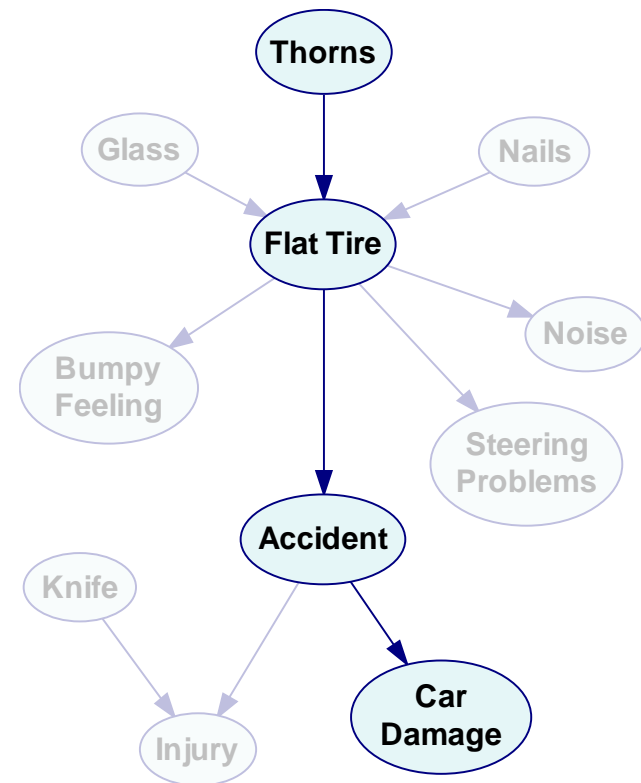
Warunek aksjomatyczny opisujący związek między przyczynowością a prawdopodobieństwem.

Zmienna w grafie przyczynowym jest niezależna od jej nie-następników, przy warunkowaniu jej bezpośrednimi poprzednikami.

Aksjomatyczny, ale używany przez prawie wszystkich w praktyce. Jak dotąd nie pokazano żadnych przekonujących kontrprzykładów (poza światem kwantów, gdzie wiemy o tym, że nie obowiązuje).

Warunek Markowa: Implikacje

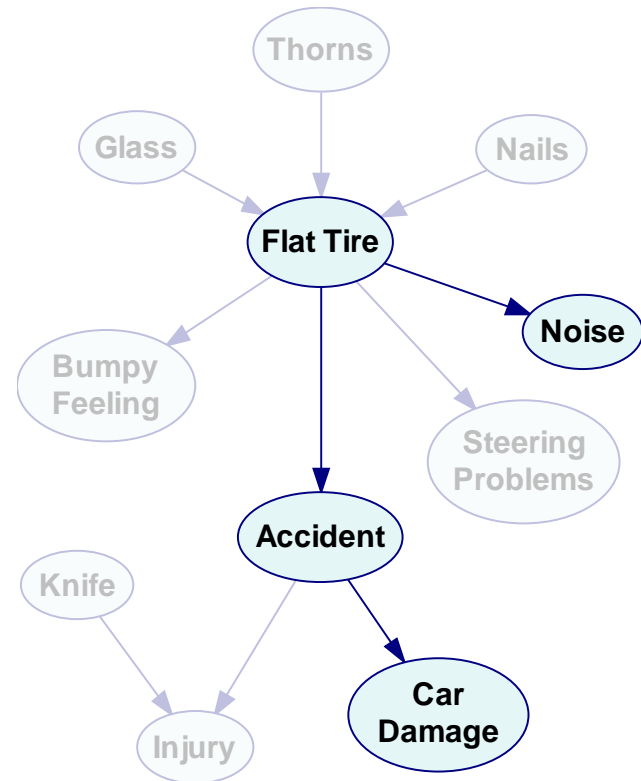
Zmienne A i B są od siebie zależne, jeśli istnieje skierowana aktywna ścieżka z A do B lub z B do A:
Ciernie na drodze są skorelowane z uszkodzeniem samochodu, ponieważ istnieje skierowana ścieżka od cierni do uszkodzenia samochodu.

Warunek Markowa: Implikacje

Zmienne A i B są od siebie zależne, jeśli istnieje C takie, że istnieje skierowana aktywna ścieżka z C do A i istnieje skierowana aktywna ścieżka z C do B:

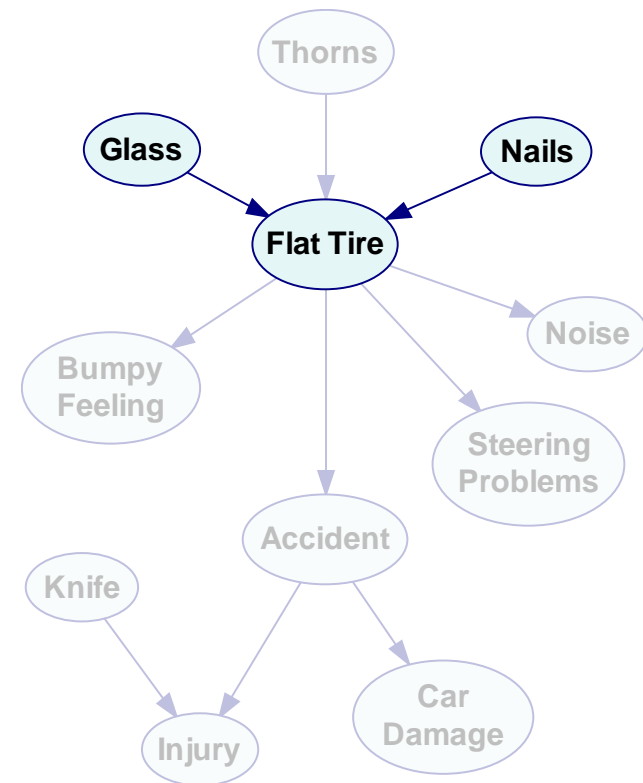
Uszkodzenie samochodu jest skorelowane z hałasem, ponieważ od przebicia opony przebiega skierowana ścieżka do obu (przebite opony jest wspólną przyczyną obu).

Warunek Markowa: Implikacje

Zmienne A i B są od siebie zależne, jeśli istnieje D takie, że D jest obserwowane (warunkowane) i istnieje C takie, że A jest zależne od C i istnieje skierowana aktywna ścieżka z C do D i istnieje E takie że B jest zależne od E i istnieje skierowana aktywna ścieżka od E do D:

Gwoździe na drodze są skorelowane ze szkłem na drodze przy przebiciu opony, ponieważ istnieje skierowana ścieżka od szkła na drodze do przebitej opony i od gwoździ na drodze do (zaobserwowanej) przebitej opony.

Warunek Markowa : Podsumowanie konsekwencji

Zmienne A i B są probabilistycznie zależne, jeśli:

- istnieje skierowana aktywna ścieżka z A do B lub istnieje skierowana aktywna ścieżka z B do A
- istnieje C takie, że istnieje skierowana aktywna ścieżka z C do A i istnieje skierowana aktywna ścieżka z C do B
- istnieje D takie, że D jest obserwowane (uwarunkowane) i istnieje C takie, że A jest zależne od C i istnieje skierowana aktywna ścieżka z C do D i istnieje E takie, że B jest zależne od E i istnieje skierowana aktywna ścieżka od E do D.

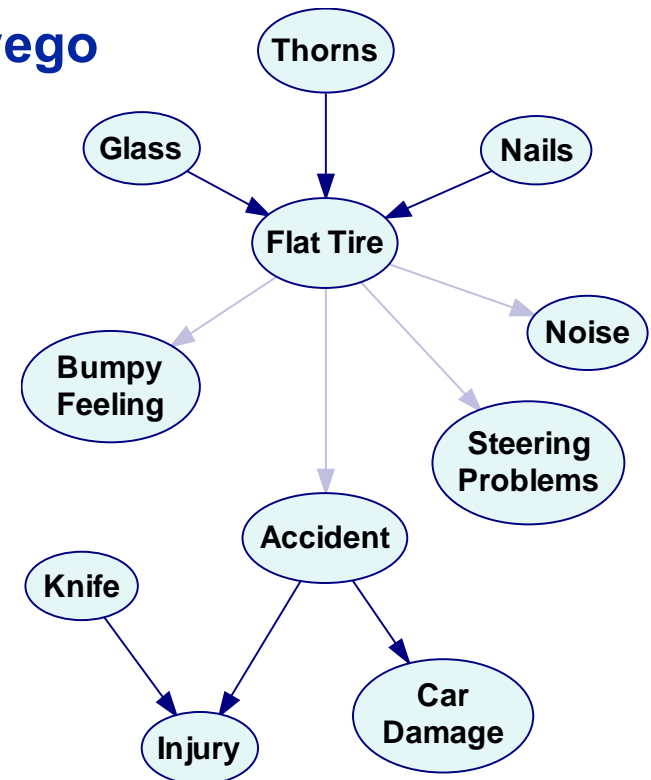
Warunek Markowa: niezaleźność warunkowa

Kiedy juź poznamy wszystkie bezpośrednie przynalyny zdarzenia E, przynalyny i inne skutki tych przynalyn nie mówią nic nowego o E i jego następnikach w grafie.

(znany również jako „odekranowanie”)

Np.,

- Szkło i ciernie na jezdni są niezaleźne od hałasu, wrażenia wyboistości i problemów z kierowaniem spowodowanych przebicciem opony.
- Hałas, wyboistość i problemy z kierowaniem stają się niezaleźne od przebiccia opony.

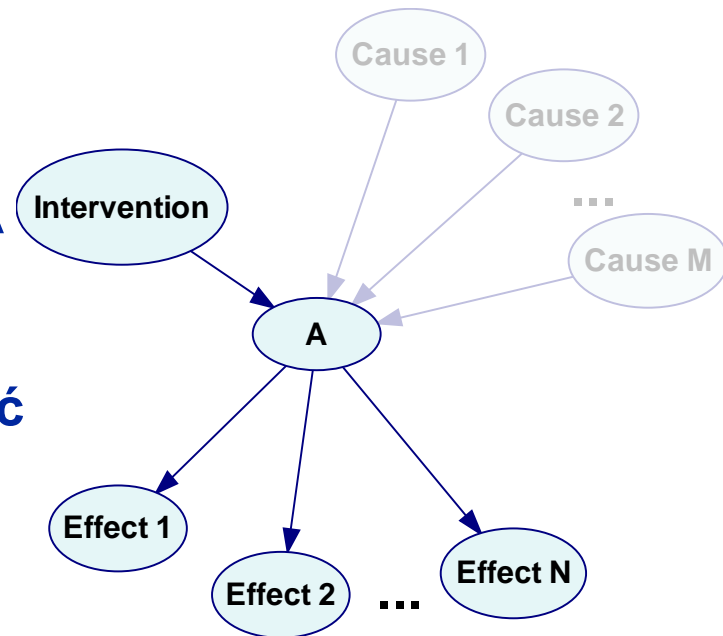

Interwencja

Twierdzenie o manipulacji [Spirtes, Glymour & Scheines 1993]:

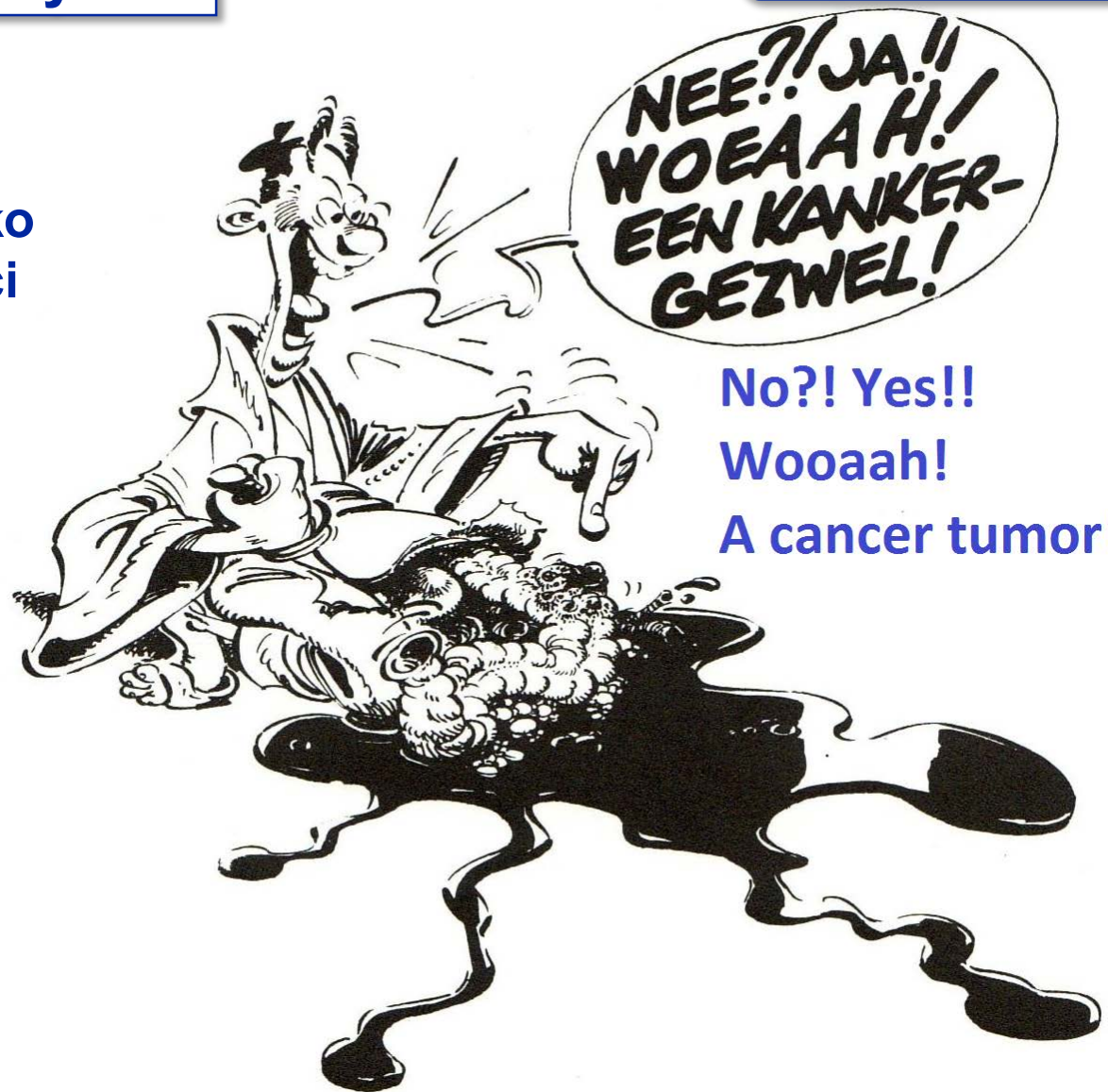
Przy zewnętrznej interwencji na zmienną A w grafie przyczynowym, możemy wyprowadzić łączny rozkład prawdopodobieństwa w całym grafie modyfikując jedynie warunkowy rozkład prawdopodobieństwa A.

Jeśli ta interwencja jest wystarczająco silna, aby ustawić A na określoną wartość, możemy postrzegać tę interwencję jako jedyną przyczynę A i odzwierciedlić to usuwając wszystkie krawędzie, które wchodzą do A. Nic innego w grafie nie wymaga modyfikacji.

Interwencja: Przykład

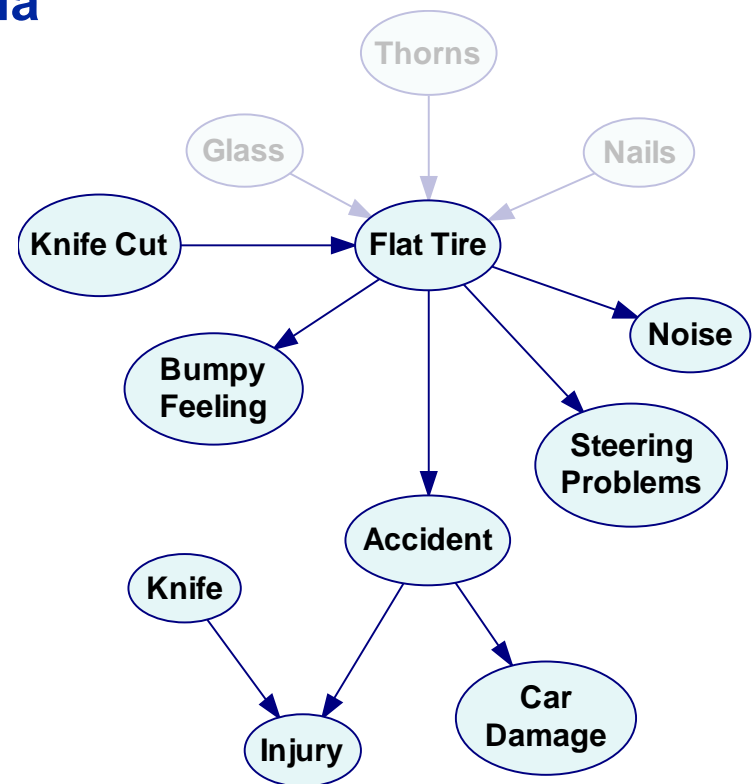
Samobójstwo
eliminuje raka jako
przyczynę śmierci
tego odważnego
samuraja.

No?! Yes!!
Wooaah!
A cancer tumor!

Interwencja: Przykład

Przebite opony nożem sprawia, że szkło, kolce, gwoździe i wszystkie inne możliwe przyczyny uszkodzenia opony stają się nieistotne. Nóż jest jedyną przyczyną przebitcia opony.

Experymenty naukowe

Badania empiryczne zwykle dotyczą testowania hipotez przyczynowych.

Palenie i rak płuc są ze sobą skorelowane.

Czy możemy zmniejszyć zachorowalność na raka płuc poprzez ograniczenie palenia?

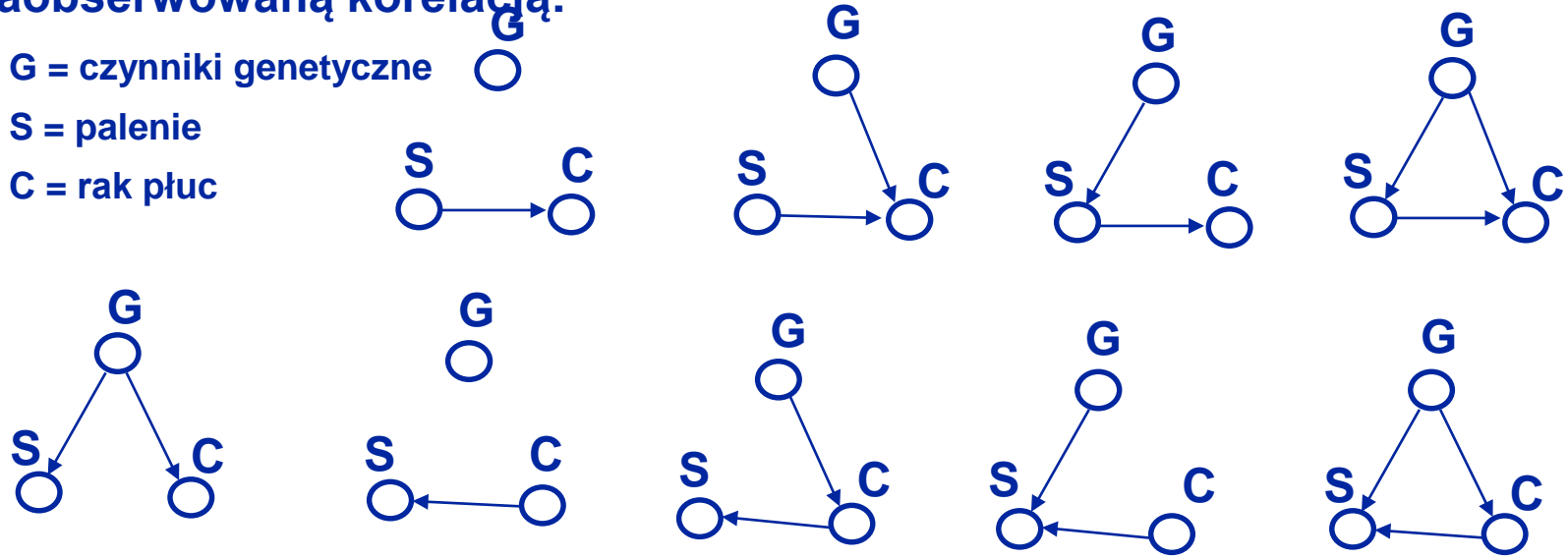
Innymi słowy: czy palenie jest **przyczyną** raka płuc?

Każda z poniższych struktur przyczynowych jest zgodna z zaobserwowaną korelacją:

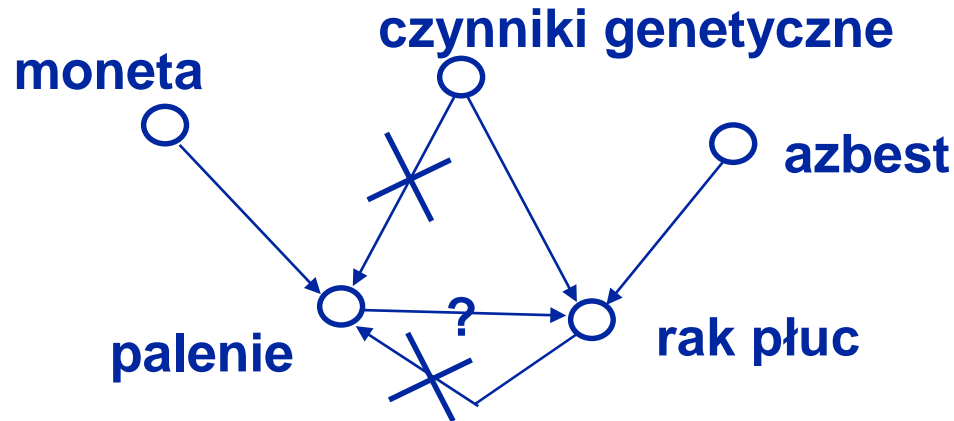
G = czynniki genetyczne

S = palenie

C = rak płuc

Experymenty naukowe

- W eksperymencie jedyną przyczyną palenia jest moneta.
- Palenie i rak płuc będą zależne od siebie tylko wtedy, gdy istnieje związek przyczynowy pomiędzy paleniem i rakiem płuc.
- Jeśli $\Pr(C|S) \neq \Pr(C|\sim S)$ palenie jest przyczyną raka płuc.
- Azbest po prostu powoduje zmienność w częstotliwości raka płuc (dodaje szumu do obserwacji).

Ale czy naprawdę możemy eksperymentować w tej dziedzinie?

Nauka poprzez obserwację

“... Korelacja między paleniem a rakiem płuc oznacza tyle samo, co korelacja między importem jabłek a wzrostem liczby rozwodów ...”

Sir Ronald A. Fisher, prominentny statystyk, ojciec projektowania eksperymentów

“... Przypisywanie sobie zakończenia zimnej wojny przez George'a Busha przypomina przypisowanie sobie świtu przez koguta ...”

Wice-prezydent Al Gore do wice-prezydenta Dana Quayle podczas ich pierwszej debaty (wice-)prezydenckiej, jesień 1992

Nauka poprzez obserwację

Wstęp: statystyka bayesowska
● Przynajmniej i prawdopodobieństwo
Uczenie przyczynowości z danych
Przykład
Demo
Uwagi końcowe

- Eksperymentowanie nie zawsze jest możliwe.
- Dużo możemy zrobić po prostu obserwując.
- Założenia są kluczowe zarówno w eksperymentowaniu, jak i w obserwacji, chociaż w tym drugim przypadku potrzebne założenia są zwykle silniejsze.
- Nowe metody w odkrywaniu przyczyn: Wyciskanie informacji z danych do granic możliwości.

Uczenie przyczynowości z danych

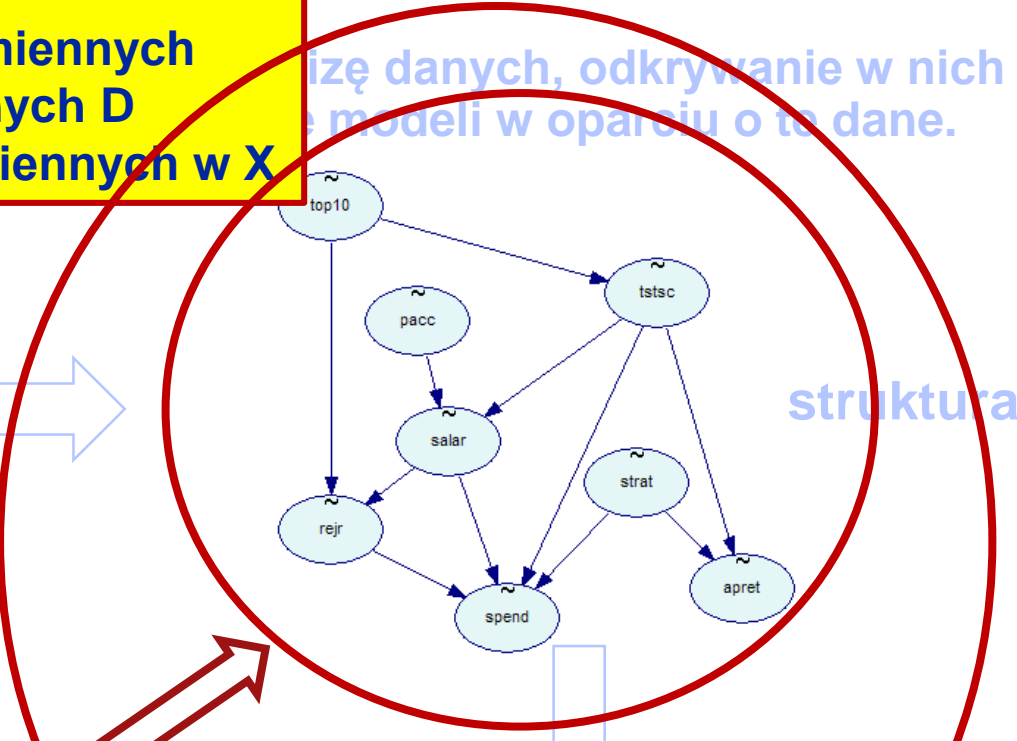
Podejście oparte na szukaniu z ograniczeniami

- Wstęp: statystyka bayesowska
- Przyczynowość i prawdopodobieństwo
- Uczenie przyczynowości z danych
- Przykład
- Demo
- Uwagi końcowe

Uczenie sieci bayesowskich z danych

Problem uczenia:
 Biorąc pod uwagę zestaw zmiennych (a.k.a. atrybuty) X i zbiór danych D równoczesnych wartości zmiennych w X

spend	apret	top10	rejir	tspsc	pacc	strat	salar
9855	52.5	15	29.474	65.063	36.887	12	60800
10527	84.25	30	28.888	54.868	38.97	12.8	63900
7904	37.75	26	25.853	60.75	41.985	20.3	57800
6601	57	23	11.296	67.188	40.289	17	51200
7251	62	17	22.635	56.25	46.78	18.1	48000
6967	66.75	40	9.718	65.625	53.103	18	57700
8489	70.333	20	15.444	59.875	50.46	13.5	44000
9554	85.25	79	44.225	74.688	40.137	17.1	70100
15287	65.25	42	26.913	70.75	28.276	14.4	71738
7057	55.25	17	24.379	59.063	44.251	21.2	58200
16848	77.75	48	26.69	75.938	27.187	9.2	63000
18211	91	87	76.681	80.625	51.164	12.8	74400
21561	69.25	58	44.702	76.25	26.689	9.2	75400
20667	65	68	22.995	75.625	28.038	11	66200
10684	61.75	26	8.774	66	33.99	9.5	52900
11738	74.25	32	25.449	66.875	27.701	12	63400
10107	74	43	11.315	71	29.096	16.2	66200
7817	65.75	36	33.709	64.25	52.548	17.7	54600
7050	26	11	0	55.313	55.651	18.8	59500
9082	83.5	73	64.668	77.375	43.185	13.6	66700
11706	60	56	16.937	73.75	39.479	12.7	62100

Uzyskaj **wgląd** w związki przyczynowe między zmiennymi w X (w celu zrozumienia i przewidzenia skutków interwencji)

Success	0.2
Failure	0.8

Success	Success	Failure
Good	0.4	0.1
Moderate	0.4	0.3
Poor		

Naucz się rozkładu łącznego prawdopodobieństwa zmiennych w X

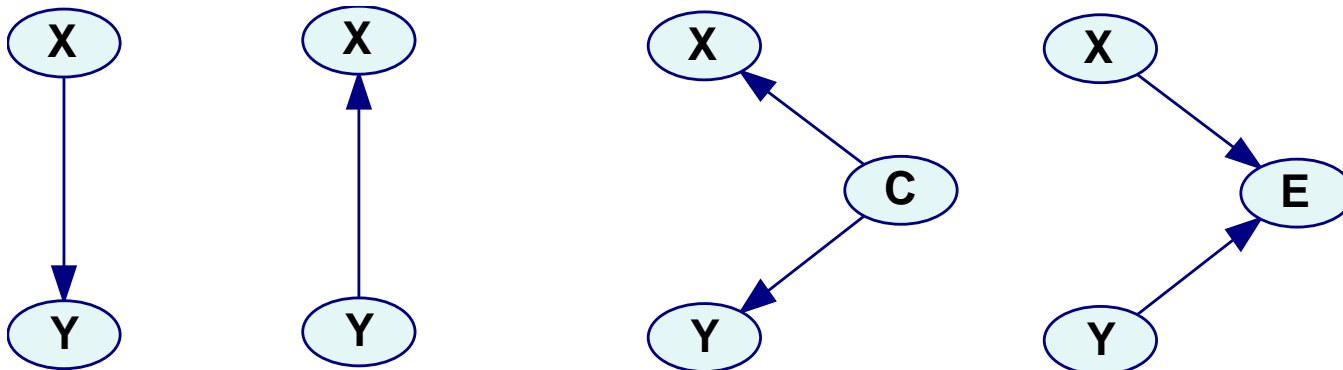
Korelacja nie oznacza związku przyczynowego

“Korelacja nie oznacza związku przyczynowego”

Prawda, tylko prawda, ale nie cała prawda.

Prawda tylko w ograniczonych sytuacjach (np. dwie zmienne) i zazwyczaj nadużywana przez autorów podręczników do statystyki 😊.

Jeśli x i y są zależne, możemy rzeczywiście uprościć obraz przyczynowy do czterech przypadków:

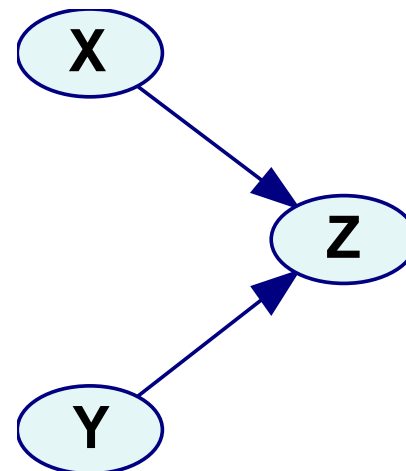

Korelacja nie oznacza związku przyczynowego

Niekoniecznie prawda w przypadku trzech zmiennych:

x i z są zależne
y i z są zależne
x i y są niezależne
x i y są zależne pod warunkiem z

**Możemy określić
przyczynowość!**

Podstawy odkrywania przyczynowości

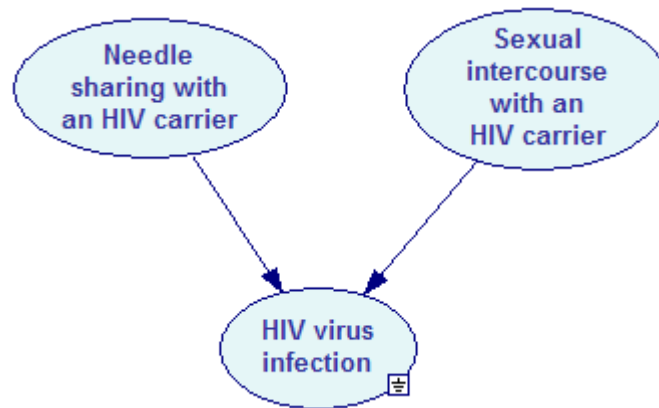
- **Warunek Markowa:**
struktura grafu \Rightarrow niezależność w danych.
- **Warunek wierności:**
struktura grafu \Leftarrow niezależność w danych.

**Graf przyczynowo-
skutkowy określa, co
jest niezależne.**

**Wszystkie niezależności w
danych są strukturalne, tj.
są konsekwencją warunku
Markowa.**

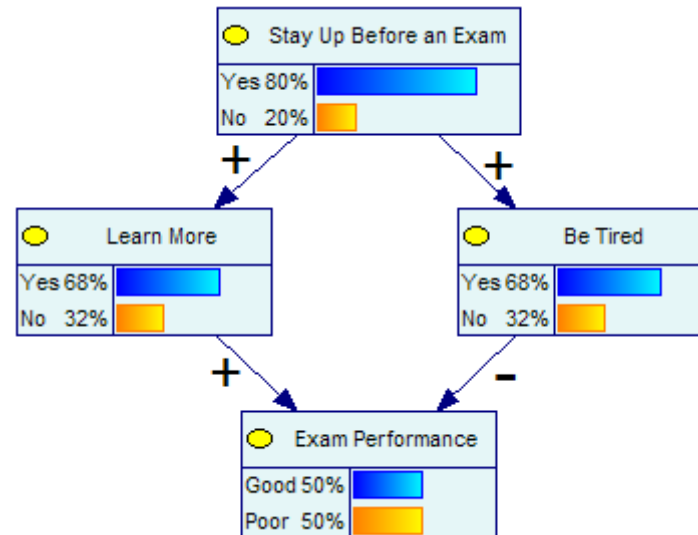
Naruszenia warunku wierności

**Założenie wierności jest bardziej kontrowersyjne.
Podczas gdy każdy naukowiec używa go w
praktyce, niekoniecznie jest spełnione**

Biorąc pod uwagę, że nie doszło do zakażenia wirusem HIV, dzielenie się igłami jest dalej niezależne od lekkomyślnego współżycia.

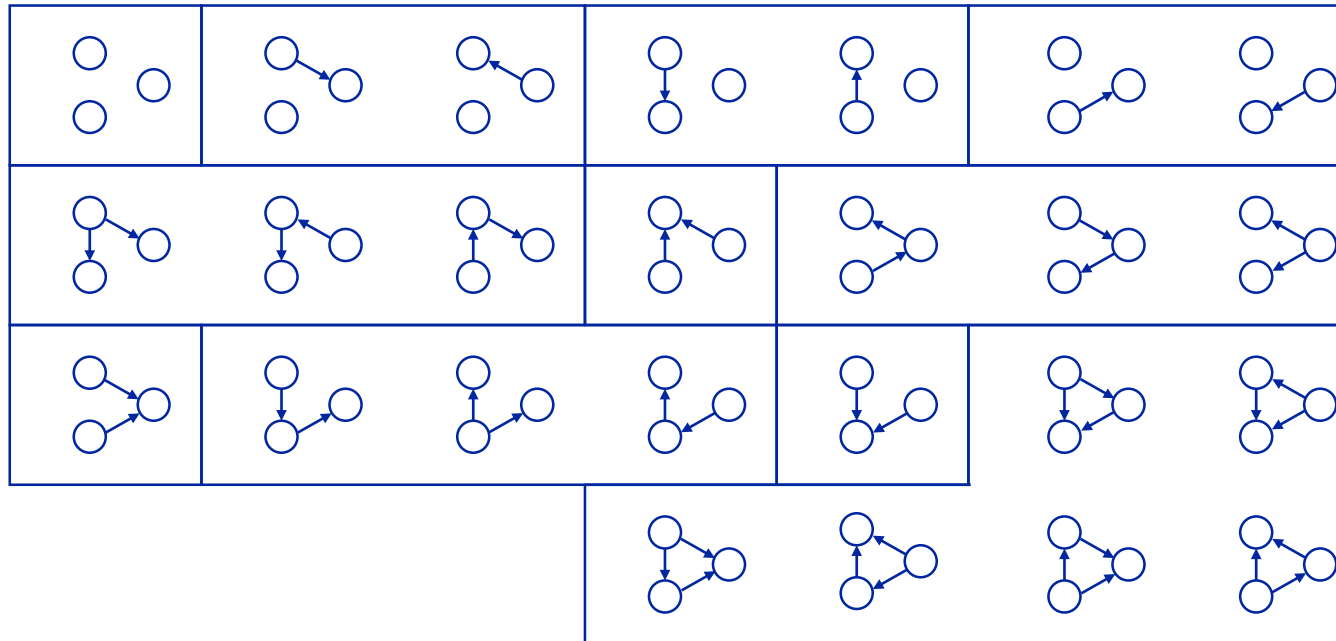
Naruszenia warunku wierności

Wpływ siedzenia po nocy przed egzaminem na wynik egzaminu może być zerowy: zmęczenie może niwelować efekt większej wiedzy.
Ale czy jest to prawdopodobne?

Szukanie grafów przyczynowo-skutkowych

Wszystkie możliwe grafy ...

... można podzielić na klasy równoważności

Twierdzenia użyteczne w szukaniu

Twierdzenie 1 (szkielet)

Nie ma krawędzi między X i Y wtedy i tylko wtedy, gdy X i Y są niezależne przy warunkowaniu podzbiorem (w tym podzbiorem pustym) innych zmiennych.

Twierdzenie 2 (struktury v)

Jeśli $X—Y—Z$, X i Z nie sąsiadują ze sobą, a X i Z są niezależne pod warunkiem pewnego podzbioru zmiennych W , to $X→Y←Z$ wtedy i tylko wtedy, gdy W nie zawiera Y .

Szukanie grafów przyczynowo-skutkowych

1. Znajdź (potencjalnie warunkowe) niezależności w danych.
2. Wnioskuj z tych niezależności, które (klasy) struktur przyczynowych mogły dać początek tym niezależnościom (używając np. algorytmu PC).

Algorytm PC (szkic)

Krok 0:

Rozpocznij od nieskierowanego grafu zupełnego.

Krok 1 (Znajdź połączenia):

Dla każdej pary zmiennych $\langle X, Y \rangle$ jeśli X i Y są niezależne przy warunkowaniu podzbiorem innych zmiennych, usuń krawędź $X-Y$.

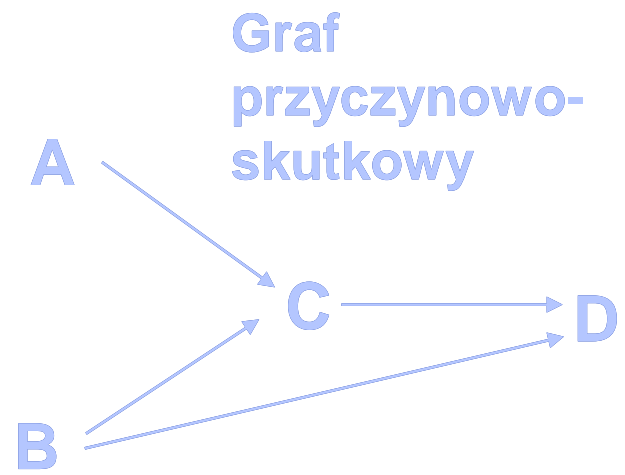
Krok 2: (Znajdź struktury V):

Dla każdej trójki $X-Y-Z$, jeśli nie ma połączenia bezpośredniego pomiędzy X i Z , jeśli X i Z są niezależne przy warunkowaniu podzbiorem zmiennych niezawierającym Y , zorientuj $X-Y-Z$ jako $X \rightarrow Y \leftarrow Z$.

Krok 3 (Uniknij nowych struktur V i cykli skierowanych):

- Jeśli istnieje $X \rightarrow Y - Z$, ale nie ma krawędzi pomiędzy X i Z , zorientuj $Y-Z$ jako $Y \rightarrow Z$.
- Jeśli istnieje $X - Z$ i istnieje w grafie skierowana ścieżka od X do Z , zorientuj $X - Z$ jako $X \rightarrow Z$.

Algorytm PC: Przykład

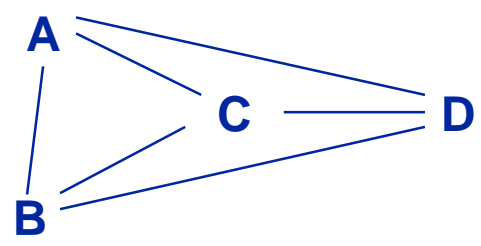

Niezależności, które zauważymy w danych:

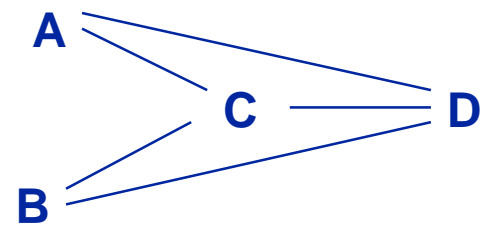
$$A \perp B$$

$$A \perp D \mid B, C$$

(0) Rozpocznij od grafu zupełnego

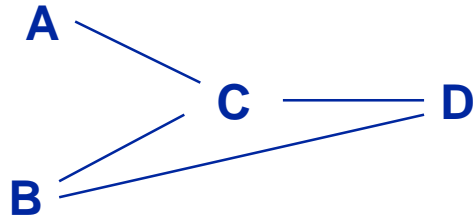

(1) Na podstawie $A \perp B$, usuń $A-B$

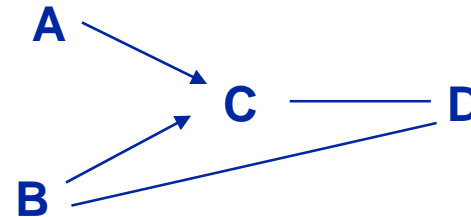

Algorytm PC: Przykład

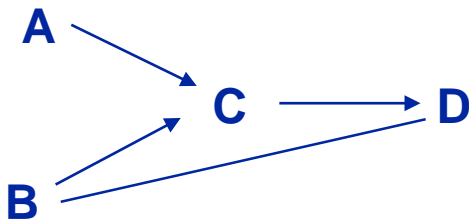
(1) Na podstawie $A \perp D \mid B, C$, usuń $A-D$

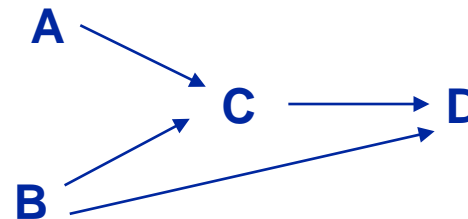
(2) Na podstawie $A \perp B$, skieruj $A-C-B$ jako $A \rightarrow C \leftarrow B$

(3) Aby uniknąć struktury V ($A \rightarrow C \leftarrow D$), skieruj $C-D$ jako $C \rightarrow D$.

(3) Aby uniknąć cyklu ($B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow B$), zorientuj $B-D$ jako $B \rightarrow D$.

„Wzorce”: rezultat algorytmu PC

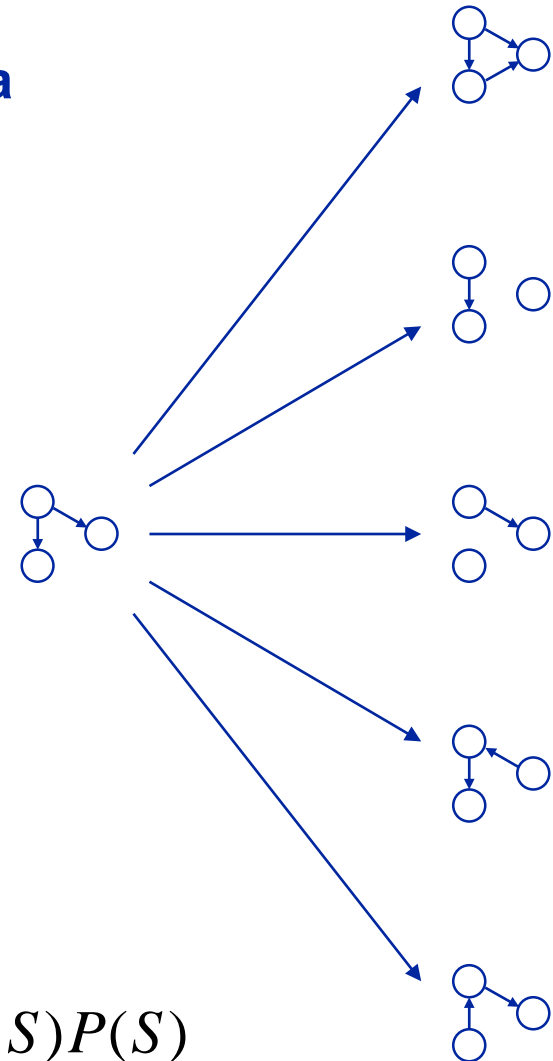
Algorytm PC generuje „wzorzec”, rodzaj wykresu zawierającego skierowane (\rightarrow), dwukierunkowe (\leftrightarrow) i nieskierowane ($—$) krawędzie, które reprezentują klasę równoważności Markowa modeli

- Skierowana krawędź $A \rightarrow B$ we „wzorcu” wskazuje, że w każdym grafie w klasie równoważności Markowa istnieje krawędź skierowana $A \rightarrow B$
- Dwukierunkowa krawędź $A \leftrightarrow B$ w „wzorcu” wskazuje, że istnieje krawędź między A i B w każdym grafie w klasie równoważności Markowa, chociaż jej kierunku nie można ustalić na podstawie danych
- Niekierowana krawędź $A — B$ we „wzorcu” wskazuje, że istnieje krawędź między A i B w każdym grafie w klasie równoważności Markowa, chociaż jej kierunku nie można ustalić na podstawie danych; może też istnieć wspólna przyczyna między tymi zmiennymi w każdym grafie w klasie równoważności Markowa

Podejście oparte na szukaniu bayesowskim

Elementy procedury szukania

- Reprezentacja bieżącego stanu (struktura grafu).
- Funkcja oceny dla każdego stanu (oparta na prawdopodobieństwie *a posteriori*).
- Zestaw operatorów wyszukiwania.
 - AddArc(X,Y)
 - DelArc(X,Y)
 - RevArc(X,Y)
- Heurystyka szukania (np. szukanie zachłanne).
- Rozmiar przestrzeni wyszukiwania dla n zmiennych to prawie $3^{\binom{n}{2}}$ możliwych grafów!

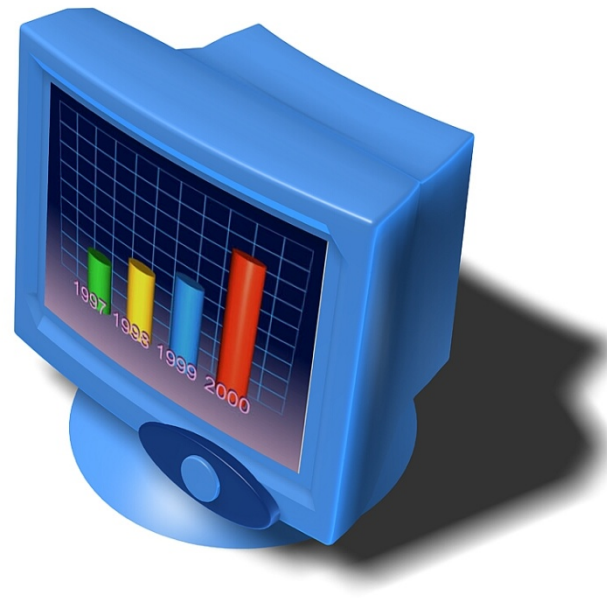
$$P(S | D) = \frac{P(D | S)P(S)}{P(D)} \propto P(D | S)P(S)$$

Przykładowe zastosowanie

- **Utrzymanie studentów na uczelniach w USA.**
- **Duży problem dla amerykańskich uczelni.**
- **Używając tych metod, prawidłowo przewidzieliśmy, że głównym czynnikiem sprawczym niskiego wskaźnika retencji studentów jest jakość przyjętych studentów [Druzdzel & Glymour, 1994]**

Pozostałość tej sesji

Wstęp: statystyka bayesowska
Przyczynowość i prawdopodobieństwo
Uczenie przyczynowości z danych
Przykład
● Demo
Uwagi końcowe

Uwagi końcowe

- Obserwacja jest ważną metodą naukową.
- Obserwacja często pozwala ograniczyć klasę możliwych struktur przyczynowych, które mogły wygenerować dane.
- Uczenie się sieci bayesowskich / grafów przyczynowych jest bardzo ekscytujące: jest to inny sposób uprawiania nauki.
- Istnieje bogaty asortyment nierozwiązanych problemów związanych z odkrywaniem przyczyn / uczeniem się sieci bayesowskich, zarówno praktycznych, jak i teoretycznych.
- Uczenie maszynowe jest aktywnym obszarem moich badań (wytworem tej pracy jest GeNIe, <https://www.bayesfusion.com/>).

